

# İŞÇİNİN SESİ

## ÇEK-AL

Bütün ülkelerin  
proleterleri birleşin!  
Karkerên hemû welatan yekbin!

Demokrasi için  
tek yol devrim!  
Yıl:11, Sayı:298, 20 Ocak 1986

İGD'nin 10. kuruluş yıldönümü nedeniyle, çoğunluğu yıllarca İGD'de çalışmış yoldaşların katıldığı açıkoturumun ikinci bölümünü yayınlıyoruz. Bu bölümde Yürükoğlu yoldaşımızın sözleri de yer alıyor. Açıkoturumun amacı İGD'nin yaptığı çalışmalarını değerlendirmek, çalışmaların doğru ve eleştirilecek yönlerini ortaya koymak, hataların nereden kaynaklandığını vurgulamak ve genel olarak gençlik hareketine ışık tutacak sonuçlara varmaktır. 1986 Türkiye'de gençlik hareketinin, gençlik örgütlenmesinin yükseleceği bir yıl olacaktır.

## İGD ve gençlik örgütlenmesi - II

*Cihan Dereli:* Bana öyle geliyor ki, İGD, ortacı bir konumda da olsa, doğruların yanında yanlışlar da yapsa, MC hükümetinin yıkılıp CHP ağırlıklı hükümetin kurulmasına kadar iyi şeyler yaptı. "Yolumuz işçi sınıfının yoludur" belgisine uygun çalışmalar yaptı. 1 Mayıs 1977 saldırısının hemen ardından bu hükümetin kurulmasıyla, izlenen siyasette önemli bir değişiklik oldu. Bir anlamda bir dönüm noktası oldu. İGD, devrimci potansiyeli pasifize edici, geriye çekici bir işlev görmeye başladı. Doğru bir belge olan "yolumuz işçi sınıfının yoludur" belgisi, 1979'larda, artık "alanlarda kalan bir hoş seda" haline gelmişti.

Anti-faşist mücadele konusunda ben de bir örnek vermek istiyorum. Silahtarğa örneği. Bu bölge hepimizin bildiği gibi işçi sınıfının devrimci geleneklerini yoğun bir şekilde barındıran bir bölgedir. Aynı zamanda faşistlerin de yoğun

olarak örgütlendiği bir bölgedir. Ama gelin görün ki bu bölgenin kalbi diyebileceğimiz Demirdöküm'de faşistler değil Maocular hedef gösterilmiştir.

Bir de eğitim konusu üzerinde durmak istiyorum. İGD'de toplanan, onun çevresinde savaşılan onbinlerce genç sistematik bir eğitim uygulandı mı? Bu gençlere Marksizm-Leninizm adına ne verildi? Benim bildiğim kadarıyla İGD'nin düzenli bir eğitim siyaseti yoktu. Gençlere taşınan da yalnızca kısa erimli çıkarılara göre saptanan oportünist siyaset, siyasetçilik oldu.

Gib-Der konusuna gelince. Gib-Der giyim işçileri arasında, işçiler tarafından kurulan bir dernekti. Doğal liderleri vardı. Çalışan, iş yapma azmiyle dolu bir kadrosu vardı. Sonra ne oldu? İGD bu derneğe girdi. Yöneticilerinin kimine Maoist, kimine kariyerist dedi. Ve yaptığı tam bir likidasyon oldu.

*Murat Yavuz:* İGD'nin partiden ayrı, kendine özgü bir dünya görüşü yoktu. Gençlik örgütüydü. TKP'nin dünya görüşü aynen ona yansdı. Yoldaşların değindikleri dernekçi anlayış olsun, legal eylem anlayışı olsun, afişlemede vb. takınılan tutum olsun hepsi buradan kaynaklanıyordu.

İGD ilk başta, demokratik, anti-emperyalist ve anti-faşist gençlerin en yığınsal, demokratik örgütü olma iddiasıyla ortaya çıktı. Demokratik örgüt deniyordu ama bu demokratikliğin sınırları o kadar dardı ki, TKP dışındaki solu hiçbir şekilde içine almıyordu. TİP, TSİP vb. ye karşı tutum farkı vardı ama o zamanlar onları bile kapsamıyordu.

Örgütün demokratik yığın örgütü yapısı olmadığı halde demokratik yığın örgütü olma iddiası vardı. Bu son derece geri, sağ, yığın kuyrukçusu, pasif bir siyaset getirdi. En geniş kalabalık toplayabilecek demokratik istemleri pa-

sifist yöntemlerle savunmak ve bu noktada durmak, hatta bu istemleri geri çekici davranışlar içine girmek İGD'nin izlediği siyasetin özü oldu. Yığınsallaşmanın yolu budur sanıldı.

Bunun sancısını hepimiz çektik. İGD içinde çalışmak istediğini söyleyen gençlere TKP'nin programını kabul etmesi şartı koşuyorduk. Bir demokratik yığın örgütünün böyle çalışmaması gerektiği söylendiğinde verecek cevabımız olmuyordu.

Eylem birliği belgisi de böyleydi. Eylem birliği, eylem birliği diyorduk ama eylem birliği yapmaya yanaştığımız örgütler İGD'yle aynı görüşleri paylaşan örgütlerin dışına çıkmıyordu. Başka görüşten örgütlerle, özellikle dışımızdaki devrimci örgütlerle eylem birliği çabası hiçbir zaman olmamıştır.

İGD işçi ve köylü gençliği de örgütlemek üzere yola çıkmıştı ama ne yazık ki İGD ağırlığıyla öğrenci gençliğin





örgütü oldu.

İGD'nin tüm olumsuzluklarına rağmen devrimci harekete katkıları olmadı mı? Tabii oldu. Yoldaşlar belirttiler, ben girmeyeceğim ama İGD birşeyler yapmamış olsaydı, biz de burada olmayacaktık.

Son olarak şunu belirtmek istiyorum ki İGD'yi eleştirirken sürekli TKP'nin başını tutmuş oportünizmin etkisini vurgulamak zorundayız. Herşey aslında oradan kaynaklandı.

**Ömer Çakıcı:** Benim İGD'nin iç işleyişi konusunda çok bilgim yok. İGD'nin çalışmalarını dışarıdan izledim. Ama genel olarak anti-faşist mücadelede yeterince yer alabildiğini söyleyemem. Devrimci durum koşullarında İGD anti-faşist mücadelede militan bir şekilde yer alabilseydi en güçlü örgüt olurdu.

İGD lise düzeyinde en yığınsal örgütü, üniversitede o kadar değildi. Sonra bir Çırac-Der örneği var. İGD yaygın bir şekilde örgütlenmişti. Yaygın bir şekilde örgütlenmesi, hemen her yerde şubeler açabilmesi takdir edilecek bir yönüdür. Ama bu yaygınlığına rağmen İGD faşistlerle kavgaya yeterince girmiyor, sol içi kavgalarda ise genel olarak yenik düşüyordu. Bu örgütlenmesinin de önünü tıkadı.

İGD'nin yaygınlık kazanmasının bir nedeni partinin güçlenmesidir, fikirlerinin yayılmasıdır. Bir yönü de özverili militanların çalışmasıdır.

Devrimci durum koşullarında, dernek binasında çalışma temelinde sağlıklı bir gençlik örgütlenmesi yapılamaz. Gençlik bulunduğu yerde örgütlenir. Mahallede, okulda, kavganın içinde örgütlenir. Mahallede faşistlerle kavgaya girmeyen insan dernekte oturup gençliği örgütleyemez. Faşistlere karşı savaşan İGD'liler başka gençlik örgütleri üyeleri arasında, İGD'li olmalarına rağmen sempati toplamıştır. Onlar için "İGD'lidir ama militandır, kavgaya girer" derdik.

Mitinglerde olsun, toplantılarda olsun İGD'nin dikkat çeken bir yönü, örnek sayılabilecek bir yönü marşları çok iyi söylemeleriydi. Diğer devrimci akımlar arasında bu yön "İGD'liler iyi şarkı söyler" diye alaya alınırdı. Ama bence bu çok yanlış bir tutumdur. Marşları bilmek ve militanca söylemek, ajitasyon açısından önemlidir.

**Gülen Erdilek:** Önce ayrışma döneminden söz etmek istiyorum. Ankara'da

menşeviklerle kavgaya sürerken, biz duvar yazılamalarında kendi belgelerimizin altına İGD — *İşçinin Sesi* imzası atıyorduk. "İGD asil biziz" kavgası veriyorduk. Buna çok kızıyorlardı, "böyle yazılama yaparsanız *İşçinin Sesi* imzası atın" diyorlardı. Biz İGD — *İşçinin Sesi* atmayı sürdürüyorduk. Bence bu tutumumuz doğrudur. TKP'ye olduğu gibi, gençlik örgütüne de ancak *İşçinin Sesi*'nin savaştan siyasi çizgisi yakışır.

Yoldaşların dediği gibi, devrimci durumun hızla yükselmesi karşısında

**İGD, Komünist Partisi'ni izleyen bir gençlik örgütüydü.**

**Başına gelen tüm belalar da maalesef bu yüzden geldi ama bu, partiyi değil yanlış bir hattı izlemekten kaynaklandı.**

**Yapılan şey doğrudur. Gençlik örgütü komünist partisini izlemelidir.**

İGD merkeziliğini koruyamadı. Dolayısıyla bölgelerde vb. farklı tutumlar, eğilimler ortaya çıktı. Sonunda da biz ortaya çıktık. İGD'nin kuşkusuz olumlu yanları katkıları vardı ve biz ilk çıkışımızda "İGD biziz" derken bunlara sahip çıkıyorduk, hâlâ da çıkarız.

**Fatma Yılmaz:** Gülen yoldaşın söylediği şeyler arasında ilginç bir nokta var. Biz gerçek İGD'lilerdik. İGD'nin farklılaşan kadrolarının gerçekten komünistleşen kesimiydik. Belki o zamanlar yazılamalarımızın altına İGD imzası atmamızı yadığayanlar olmuştur ama

bu tutum ayrı bir anlam ifade ediyordu.

Yoldaşlar bir de faşistlerden çok diğer sol örgütlerle karşı karşıya geldik dediler. Yoldaşlara katılıyorum. İGD bu konuda savruldu. Ama diğer sol örgütlerle karşı karşıya gelme yalnızca İGD için değil tüm örgütler için de geçerlidir.

İGD'nin bıraktığı gelenek sorununa gelirim, biz neden İGD'liydik sorusunu sormak istiyorum. Başka bir örgüt yoktu ondan mı İGD'liydik? Çok kör olduğumuzdan mı İGD'liydik?

Tüm yoldaşların konuşmalarından da anlaşılıyor. Çok belli ki diğer örgütlerden bir farkı vardı da ondan İGD'liydik. "Yolumuz işçi sınıfının yoludur" belgisi bir anlam ifade ediyordu. Ondan İGD'liydik. Gençliğin savaşımını işçi sınıfının savaşımına bağlama gereğini ifade ediyordu. Bir zamanlar İGD hareketinde yer almış herkes üzerinde herhalde bu belginin önemli etkisi olmuştur. Sonra İGD'nin gençlik örgütünü partiyle bağlama konusunda önemli katkısı olmuştur. Parti geleneği diye bir kavramı gençliğe taşımıştır. Enternasyonalizm kavramını da gençliğe İGD aşılamıştır.

Diğer devrimci gençlik örgütlerine bakarsak bunu daha iyi anlayabiliriz. Evet onlar dövüşüyordu. Ve biz İGD'nin pasifliğinden eziklik duyuyorduk ama bu hareketlerin zaafı daha da fazlaydı. Partileri, parti kavramları yoktu. Partisi olanlarda da komünist partisi kavramı yoktu. Oportünist etkilerin İGD çevresinde yarattığı toz-duman içinden bu olumlu noktaları ayırabilmekteyiz

**Hüseyin Demir:** Yoldaşların söylediklerine bir-iki şey de ben eklemek istiyorum.

İGD kuruluşundan belli bir döneme kadar, aynı belgelerin kullanılmasına rağmen fazla bir güç kazanamadı. Bunun bir nedeni bence, çalışma alanlarının içinde olup olmama sorunuyla bağlıydı. Bir de örgütlenme yapan kadroların bu sınavı başarıyla vermemeleri söz konusuydu. Bu açıdan, GSB'nin İGD'ye katılmasının örgüte önemli bir ivme kazandırdığını söylemek gerek. GSB'den gelen kadrolar arasında sağ unsurlar da vardı, soldan gelenler de. Bu ikinci gurup insanlar İGD'nin gelişmesine önemli katkıda bulundular.

Gene Zonguldak'ta buna benzer gelişmeler oldu. Yerel bir örgütlenmeden kopan insanlar İGD'yi kurdu.

Afişleme konusunda ben de birşeyler

söylemek istiyorum. Nazım Hikmet afişlemesi öncesinde bize, CHP milletvekillerleriyle konuşulduğu, polise düşüldüğü takdirde fazla birşey yapılmayacağı garantisinin alındığı söylenmişti.

Bir başka nokta, biz forumlarda vb. konuşacağımız zaman başka hareketler bizim konuşmamızın etkisi azalsın diye, "şimdi Sovyetler Birliği'nin sesi konuşacak" derlerdi. Biz bundan gocunmadık, şimdi de gocunmayız. O zamanlar Sovyetler'in yanlış yönlerini, Türkiye devrimine yaklaşımlarını bu kadar net

**İGD konusunda partinin oportünizmine, oportünizme vurmak gerek. Nasıl biz komünist partiyle değil, oportünizmle mücadele ettiyse, İGD konusunda da benzeri bir durum var. Biz komünist partisi diye birşeyle mücadele ettik mi?**

görmüyorduk ama içimizde Sovyet sevgisi o zamanlar doğdu. Bence bu İGD'nin olumlu bir yönüdür. Enternasyonalizmi çarpıttıyordu ama bu kavramı Türkiye gençliğine taşıdı.

Parti kavramına gelince. Kuşkusuz İGD, bizlere parti kavramını taşıyan örgüt oldu. Gençliğin partiye inanmasını sağlamak, partinin gerekliliğine inanmasını sağlamak iyi birşeydir. Ama partiyi girdikten sonra da bu inancın sürmesini sağlayabilmek gerek.

Partiyi girdikten sonra, uzun süre çalıştığım sekreterimin bana yol gösterdiğini hatırlamıyorum. Ne zaman ki





ayrışma dönemi geldi, sekreterin yeterliliğini "gördüler", yerine başkası geldi. Onun görevi *İşçinin Sesi* hareketini ezmektir. Bana şunu şöyle yapacaksınız diyen ilk sekreterim o oldu.

Düzenli parti toplantısı yoktu, hiçbir şey yoktu. Bence İGD'nin parti konusundaki olumlu katkıları, parti yapısının o günkü bozukluğuyla bağlı olarak çok soyut kaldı. Türkiye ortamında partiye duyulan gereksinimin nesnel bir yansıması oldu. Hepimiz *İşçinin Sesi* hareketine katılırken düşündüklerimizi hatırlar-

haberleri vb. çoktur. Ama hayatın içinde İstanbul'da olsun, Ankara'da olsun, başka yerlerde olsun birçok İGD'li anti-faşist mücadele içinde şehit düştü. Devrimci gençlik hareketi onların anısını yaşatacaktır.

Bir de yapılan doğru, militan eylemlerin İGD içinde nasıl etkili olduğuna bir örnek vermek istiyorum. Parti, İstiklal Marşı'na karşı Enternasyonal'i söylemeye karşı çıktı, bizleri Troçkist, goşist vb. olmakla suçladı ve bunu yayın organlarında da yazdı. Ankara'da omuz omuza savaştığımız birçok yoldaş, buna rağmen yaptığımızın doğru olduğunu, ve bu konuda bastığımız bildirinin dağıtılması gerektiğini kabul ettiler.

Demek istediğim İGD'de gençliğin militan havası vardı. Ama partideki oportünizmin yığınlar üzerinde yarattığı güvensizlik havası İGD'ye de yansdı.

Biz oportünizmin kıldığı güveni yeniden nasıl kurarız? Bence, devraldığımız doğru gelenekleri hayata geçirerek, insanlara İGD'de biz bunlar için çalışmıştık, ama menşevikler bunu engellediler diyerek.

*Muzaffer İstanbullu:* Ben de gelenek konusuna değineceğim. Başta da söylediğim gibi İGD'nin "yolumuz işçi sınıfının yoludur" belgisi başlıbaşına önemli bir gelenektir. İGD, Türkiye Komünist Partisi adının öğrenciler arasında, işçiler arasında, köylüler arasında duyulmasını sağlamıştır.

İGD işçi sınıfının yolundan yürümeye çalışan bir örgüttü. Ama partideki oportünizm işçi sınıfının, dolayısıyla İGD'nin de yolunu bulandırdı. Eğer farklı bir parti siyaseti izlenmiş olsaydı, sonuç başka olacaktı. Yarın bu derslerin ışığında, ortaya çıkan oluşum farklı olacaktır.

İGD'nin dergisi çıkarken, adına bir "devrimci" sözcüğü bile katmadılar. *İlerici Gençlik* konulacakken, TİP'le birlikte gazeteyi çıkaramayınca, Ahmet Muthar Sökücü'nün bulunduğu çözüm "Yurtsever" sözcüğünü eklemek oldu. Bu sözcüğü koyan anlayışla bağlı olarak, *İYG*'nin ikinci ya da üçüncü sayısında, "ordumuz, halkımızın ayrılmaz bir parçasıdır" diyen bir yazı çıkmıştı.

Biz, 30-40 kişi gidip bu konuyu Ahmet Muhtar'la tartıştık. Dernek Aksaray'daydı o zaman. Hatta derneği basıyorlar diye laf da çıkardılar. Tartışmada şunu savunuyorlardı: "Ordumuz, milli ordu. Tabii ki savunacağız kardeşim." O

tartışma içinde bize hak veren, sonradan Diyarbakır'da öğretmenlik yaparken vurulan Mehmet yoldaş vardı. "Haklısınız, ordu burjuva devlet aygıtının bir mekanizmasıdır" demek zorunda kalmıştı.

İGD'nin tarihini kanımca şöyle özetleyebiliriz: 1976 Mayıs'da İGD şahlandı, 1977'de durakladı, 1978'de ise gerilemeye başladı. 1979'larda parti MK'nın komsomol kurma kararı olduğunu duymuştuk. Baştan federasyon kurma amacı konmuştu. Eğer federasyon yerine

sak görüyoruz ki, gençlik dergileri KGB diye birşey çıkarmışlar: Katılım, Gelişim, Barış. Bütün oportünistler, hepsi bunu savunuyor. Bakıyoruz, işçi sınıfı politikası yok oldu, o yola bağlılık belgisi geriye kaydı. Savunmamız gereken gelenekler vardır!

Doğruyu yanlış ayıklayıp, doğruyu savunmak yanlış atmak gerek. Örneğin Silaharağa'da dövüşenler, Maoculara karşı dövüşülenler. Dövüşün faşistlere değil de Maoculara karşı olması yanlış. Ama onlar oraya, günlerce yemek yemeden, içmeden, işçi sınıfının partisi yolunda dövüşmek için gittiler. Yanlış oportünizm, doğrusu gençlere aittir. Oportünizm özellikle yaptı bunları. Neden? Gençliği Gurka gibi, belirli bir siyasetin kendi işini gördürdüğü kadrolar olarak kullanırken, aynı zamanda onun devrimci, militan özünü boşaltmak için.

Ben geleneğin sadece İGD'den çıkacağını düşünmüyorum. Ama İGD ile aynı dönemde birlikte var olmuş öteki gençlik örgütlerinin hangisi devrimci geleneğe İGD kadar katkı yapmıştır? Ben bunu bir İGD'li olarak söylemiyorum. Yakın tarihi değerlendiren bir komünist olarak söylüyorum.

İGD hareketinin en önemli yönü, işçi sınıfının yolundan gitme parolasını yaygınlaştırmak idi. Bu bence çok önemli. Bunu günümüze nasıl uyarlarız, nasıl hayata geçiririz konusu önümüzde duruyor. Partinin başını tutan oportünizmin politikası gençliğe yansımışsa bunu eleştirmek lazım. Yoksa partiye bağlılığı, özverisi açısından İGD'li kadrolar eleştirilemez.

*Hatice Duman:* Muzaffer yoldaşın dediği, "gençliğin yolu işçi sınıfının yoludur" fikrinin önemini, sarıyorum herkes kabul ediyor. İGD'nin dört eller sarılınması gereken birinci yönü bu olsa, ikincisi de örgütlenme ilkesi, yani işçi-köylü-öğrenci gençliğin bir çatı altında toplanması yönüdür.

Ancak kadroların özverili, çalışkan olduklarını, fedakarca çalışmış olduklarını özel olarak vurgulamak bence gereksiz. Gençlik içinde bir çalışma yürütülüyorsa bunun kadroları da olmak zorundadır, kadroların da çalışkan, özverili olması tanımlı gereğidir zaten. Kaldı ki ben İGD'nin böyle kadrolarının az olduğunu düşünüyorum. Özellikle mahallelerde, faşist işgalin olduğu birimlerde İGD'nin bu kadro sıkıntısı gözle görülür bir haldeydi. Bence bu yönleri de aynı

**Özellikle bazı devrimci hareketlerin gösterdiği militan anti-faşist ve militan anti-emperyalizm gibi yönlere tabii sahip çıkacağız. Ancak İGD'nin bizim için başka bir anlamı var. İGD'nin özel bir anlamı var. İGD bizim gençlik örgütümüzdür.**

sak, bunda doğru bir parti çalışmasına duyduğumuz özlemin ne kadar büyük rol oynadığını anlarız.

Bir de anti-faşist mücadele konusu var. Yoldaşlar İGD'nin anti-faşist mücadeleye ortama göreceli olarak yeterince ağırlık vermediğini söylediler. Bir yanlış anlama olmasın, bu söylenenler İGD anti-faşist mücadeleye hiç katılmadığı gibi bir sonuca varmasını diye ben de işin öteki yönünü vurgulamak istiyorum.

İGD anti-faşist savaşında yer aldı. Evet *İlerici Yurtsever Gençlik*'in sayılarını açtığımızda anti-faşist savaşla ilgili somut fazla birşey bulamayız. Dernek

**1970'e gelirken doğan gençlik hareketi SGÖ ile filizlenmeye başladı. "Gençliğin yolu işçi sınıfının yoludur" ve "işçi-öğrenci-köylü gençliğin bir çatı altında toplanması" anlayışları SGÖ ile geldi. İGD gerçekte SGÖ'nün bıraktığı yerden başladı.**

komsomol kurma kararı gerçekten aldılarsa, 1979'da *İşçinin Sesi* çıkınca, İGD'ye hakim olabilmek için almışlardır. Böyle ciddi sorunları vardı. Yıllarca biriken parti anlayışı, partiye bağlılık bu uğurda, yani *İşçinin Sesi*'ne karşı kullanılmak istendi.

İGD "işçi sınıfının yoluna" bağlıydı ama parti işçi sınıfının yoluna bağlı kalmayınca İGD de pusulayı şaşırıldı. Pasifizmin, oportünizmin adı "işçi sınıfının yolu" oldu, gerçekte işçi sınıfının yolu olan devrim ise "goşistlerin", "anarşistlerin" serüveni(!) gibi ele alındı.

Bugün dönüp şöyle bir etrafa bakar-



anda vurgulamak önemli. Çünkü İGD ancak böyle, bütünlük içinde ele alınabilir.

**Ali Gerçek:** İGD açısından bakınca, gençlik hareketinin, Türkiye'de en azından Dev-Genç pratiğinden sonra olması gereken savaştanlık düzeyinden başlatılmadığını görebiliriz. Bu yine o günkü TKP yönetiminin legalizmiyle, oportünizmiyle bağlıdır.

Bize CHP iktidara geldiğinde TKP legale çıkarsa 14-15 tane CHP milletvekilinin TKP'ye geçeceği söylendi. İsim bile veriliyordu. Örneğin Süleyman Genç'in ismi geçiyordu. Bizim kafamıza hep bu legalist fikirler sokuldu. Amaç legale çıkmaktı. Şunu görmek gerek ki İGD bu amacı gençlere götürmede de başarılı oldu.

Ama ne oldu? İGD'de *İşçinin Sesi*'nin ortaya çıkmasından önce de militan olanlar, faşistlere karşı mücadelede önde olanlar vardı. Bir tatminsizlik vardı, ne olacak kaygısı büyüydü. Bir bekleyiş vardı. İşte bu militan kesimle, *İşçinin Sesi*'nin fikirleri üstüste düştü.

Sonra benim sosyalizme, Sovyetler Birliği'ne çok büyük sempati vardı ve azalmadı. Ama İGD'de sempatisi azalanları gördüm. Hep "Sovyetler Birliği'nde ne kadar iyi bir yaşam olduğu" anlatılıyordu, ama bunlar yaşamın içinde ters etki yapıyordu. Sovyetler Birliği'nin yalnızca bu düzeyde reklamcı olmak birşey getirmiyordu. Sovyetler Birliği'ne bakışı herşeyden önce iyi bir ideolojik temele oturmadan gerekiyordu.

Yani oportünizmin etkisi yüzünden İGD'nin iyi yönleri hep kof, eksik, yanlış yönlerle birlikte çıkıyordu. Bunları iyi ayıklamak gerekir.

**Fatma Yılmaz:** İGD'nin yanlışıyla doğrusu ana ağırlığıyla yaşam içinde bizim ayrılmaya ayıklanmaya başlamıştı. İGD — *İşçinin Sesi* imzası bu açıdan anlamlıydı. Eğer yanlış hatırlamıyorsam, bu imzayı kullanmak bize bir direktif olarak gelmişti. Zaten gazeteden de hatırladığım kadarıyla, gençlik örgütlerine sahip çıkma kararı açıkça ifade ediliyordu. İGD'de başlayan ayrışmanın tamamlanmasına zaman kalmadı.

**Gülen Erdilek:** Fatma yoldaşın dediği gibi İGD — *İşçinin Sesi* imzası bize direktif olarak gelmişti. Bu imzayla, İGD biziz diyorduk.

Ayrılmadan önceki dönemde, İGD gençlik hareketini çok hızlı bir şekilde arkasında topladı ve bir müddet götürdü. Ben ilk İGD'ye geçtiğim zamanı hatırlıyorum, herkesin dilinde Etlik Lisesi vardı. "Etlik lisesinde İGD direniş yapmış" herkes bunu konuşuyordu, "gördün mü, İGD savaşıyor" deniliyordu. Yani savaştan yerler vardı ki İGD bunca genci arkasında topladı. Ama sonradan gidiş durakladı, hatta geriledi.

**Cihan Dereli:** Gerçekten de İGD giderek gençliği bir çatı altında toplayamaz olmuştur. Değerlendirmemiz gereken bir yön de budur. Yani İGD'nin gençliği bir çatı altında toparlayamamış olduğu platformdur. Yığınsal olsun diye bir süre ideolojik ödün verildiği halde, İGD'nin neden çok daha yığınsal bir gençlik örgütü olamadığı sorusunu ele almak gerekir.

**Ömer Çakıcı:** İGD döneminden önce bir ADYÖD, AYÖD olayı vardı. Bundan bir sene sonra herkes kendi derneğini kurma yoluna gitti. İGD de o süre içerisinde kuruldu. Artık herkesin bir derneği vardı. Buna rağmen İGD tüm gençliği kucaklamaya çalışabiliirdi. Bunun yerine, daha çok ayrılmaya yöneldi. İGD'nin katı bir tutumu vardı. Amacı kendi çerçevesindeki gençliği örgütlemek olduğuna göre İGD'lilerin gençliğin arasına girmesi gerekirdi.

**Deniz Gür:** Bir AYÖD olayı vardı. Önceleri bu yapıya ayakları çok havada

eleştiriler getirilerek girilmedi. Fakat sonradan AYÖD'den Kurtuluş'un, Halkın Kurtuluşu'nun ayrılmasıyla birlikte İGD "biz bunu önceden gördük, biliyorduk böyle olacağını" dedi ve bu 1976 sonrasında İGD'nin epey genç toparlanmasında önemli bir etken oldu.

**Murat Yılmaz:** İGD'nin çıkış noktasında federasyon hedefi vardı. Yazılı belgelerden bunu izlemek mümkün. Ancak başta da söylediğim gibi, açık değildi, sağ sektirdi. Ancak İGD'yi İGD yapan iki önemli faktör var: "Yolumuz işçi sınıfının yoludur" belgisi ve gençliği işçi-öğrenci-köylü gençlik olarak bir çatı altında toplamak niyeti. Bu ikisinin dışında sağ anlayış, pasifizm, legalizm vardır.

**Hüseyin Demir:** Türkiye'de gençlik hareketi, belli bir döneme kadar yığınsal bir niteliğe kavuşamadı. Ama buna rağmen gençlik hareketinin tarihinde bazı önemli çıkışlar vardır. Örneğin 1920'de Türkiye'de bir bildiri dağıtılıyor ve bildiride, Nobel Barış Ödülü'nün Lenin'e verilmesi öneriliyor. Bunun dışında 1920'lerde ve sonradan yapılan komünist tevkifatlarında, tutuklanmaların çoğu gençtir.

Gençlik hareketinin ilk yığınsallaşmaya başlaması oldukça geri bir temel üzerinde oldu. 1960'da, DP iktidarının yıkılmasında gençliğin, özellikle öğrenci gençliğin etkin olduğunu herkes kabul eder. Bizim buradan çıkaracağımız tek sonuç, yığınsal bir temele oturduğunda, gençlik hareketinin ne denli etkin olabileceğidir.

Nitekim bunun daha güzel örneğini 1960 sonrasında yaşadık. Özellikle Amerikan emperyalizmine karşı, savaştan bir öğrenci hareketi yükseldi. Yer yer onbinlerce gencin sokaklara döküldüğünü, şehitler verdiğini biliyoruz. Ancak bu hareket de ulusçu belgiler kullanıyordu, işçi nitelik taşıyordu ve gençlik partisi gibi hayaller barındırıyordu. 1970'e gelirken doğru gençlik hareketi SGO ile filizlenmeye başladı. "Gençliğin yolu işçi sınıfının yoludur" ve "işçi-öğrenci-köylü gençliğin bir çatı altında toplanması" anlayışları SGO ile geldi. İGD gerçekte SGO'nun bıraktığı yerden başladı. SGO'nun doğrularını daha da yığınsallaştırdı. Ama oportünizm yüzünden, İGD'nin bu işlevi yarıda kaldı.

Sağ anlayış, işçi-köylü-öğrenci gençlik hareketini açıkçası CHP'ye TKP konusunda olumlu adımlar attırarak için güçlü bir koz olarak gördü. Menşevik yönetim, İGD'yi CHP ile pazarlıkta bir koz olarak kullanmıştır. Bununla bağlı olarak İGD'de bir dizi olumsuz özellik de ortaya çıkmıştır ki bunların ayıklanması gerekir. Bugün İGD'nin yanlışlarını da geride bırakan bir gençlik hareketi gereklidir.

**Muzaffer İstanbullu:** Ben önce AYÖD, İYÖD meselesine dönmek istiyorum.

Bu örgütler o dönemde Cephecilerin kurmaya çalıştıkları yüksek öğrenim dernekleri olarak ortaya çıktı. Dar bir anlayışla, içine sadece Cephecileri alacak bir örgütlenme olmaya çalışmıştı. Ankara'dakini ben bilmiyorum ama İstanbul'dakini çok iyi biliyorum. İstanbul Yüksek Öğrenim Derneği, kuruluşunda bu amaçla ortaya çıktı ve ilk çıktığında sağ Cepheciler ve sol Cepheciler olarak ikiye ayrıldı.

Bu örgütler gerçekten üniversite gençliğini temsil etmiyorlardı. Daha ziyade Mahir Çayan ve THKP-C çevresinden kalmış ikinci dereceden kişileri örgütüyorlardı. Dolayısıyla bu örgütlenme içine zaten başka hareketler giremiyorlardı. Sonra bu örgütlenme Birleşik Dev-Genç oldu, sonra Karadeniz, Akdeniz ayrıldı, Kurtuluş çıktı, vb. Yani İGD'iler olarak böyle bir örgütlenmeye girilme meseri yerindeydi, bu yığın örgütü olup da girilmemiş olunsaydı, gerçekten hatalı olurdu.

Yani yarın, öbürün yine aynı şekilde

olsa, varolan dernekler neyi temsil ediyorlar, ona bakarak değerlendirmek lazım. Yoksa bir fraksiyonun tek başına sahiplendiği bir derneğe girmek, herhalde fazla bir anlam taşımayacaktı. O zamanki İlerici Gençler Derneği'nin çıkışına bu açıdan yaklaşmak lazım.

İGD adına sahip çıkacak mıyız? Bilmiyorum kimsenin kafasında böyle bir soru var mı ama, ben yine de yanıtlamak istiyorum. Bu soru, TKP'nin adına sahip çıkacak mıyız sorusu gibidir. Bakarsak Türkiye komünist hareketinin de birtakım zaafı taşıdığını görüyoruz. Oportünistler uzun bir süre likidasyon yapmışlar ama buna rağmen, biz TKP bizimidir diyoruz ve bu anlayışı kuşaktan kuşağa komünizm savaşını verenlere geçireceğiz. TKP'nin geçmişinde de beğenmediğimiz çok yön var ama beğensek de beğenmesek de bu bizim geçmişimiz. Beğenmediğimiz, doğru olmayan yanları da açıkça söylüyoruz. İGD'nin de böyle bir durumu var. Hem bizim olduğunu, hem de yanlışlarını açıkça söyleyeceğiz. Bence tarihi gözden geçirirken işçi sınıfının amaçları doğrultusunda kurulan örgütleri en çok dikkate almalıyız. Bunların pratiğini içindeki oportünist yanları ayıklayarak, bunlara geçişten geleceğe doğru bir köprü vazifesi gördürebilmeliyiz.

Şimdi bugüne ilişkin bazı şeyler eklemek istiyorum.

*İşçinin Sesi* hareketi olarak, Leninci komünist bir hareket olarak, bizi diğer siyasetlerden ayıran tek şey var: Burjuvaziye karşı olan tavrımız. Bu hem işçi sınıfının diğer örgütleri, hem gençlik hareketi vb. için geçerlidir.

Şimdi biz yine işçi sınıfının yolunda bir gençlik, işçi-köylü-öğrenci gençlik örgütlenmesinin bugünden tohumlarını atabilmek için *İşçinin Sesi*'nin konuyla ilgili görüşlerini açmalıyız. Bugün somut durum nedir? Bu dönemde nelere ağırlık vermeli, hangi somut sorunlardan hareket etmeliyiz? Hem bunları, hem uluslararası alanda yaşanmış bazı deneyimleri, hem de gerekli ideolojik noktaları iyice açmalıyız.

Gençliğin ne olduğu, nasıl örgütlenmesi gerektiği, işçi sınıfının yolunda yürümenin ne anlama geldiği işlenmelidir. "Gençliğin yolu, işçi sınıfının yoludur" belgisini iyice açmalıyız, politikada bağımlı, örgütsel olarak bağımsız bir örgütlenmeden söz etmeliyiz. O zaman benim İGD'de gördüğüm birşey de bu konuda yapılan tam tersi uygulamadır. Ama buna girmeyeceğim.

**R. Yürükoğlu:** Bütün yoldaşlar genel olarak güzel şeyler söylediler. Benim vurgulamak ve eklemek istediğim bazı yönler var.

Birincisi, İGD'yi değerlendirip, doğrusunu yanlışından ayıklamaya çalışırken, "her örgütün iyi yanlarını savunuruz" gibi genel bir yaklaşım doğru olmaz. Yani İGD'yi her örgütle yan yana koymayız. İGD, Komünist Partisi'nin gençlik örgütü, yani bizim örgütümüzdür. Burada bu farkı koyarsak, ikinci değineceğim nokta daha fazla anlam kazanır.

İkinci nokta, İGD-*İşçinin Sesi* imzasına ilişkindir. Bugün İGD-*İşçinin Sesi* yazalım diye bir durum yok. Bu, tarihte kaldı. Ama o zamanlar bu imza merkezi direktifle atılmıştı. Örgütlerimizi bırakmayacağız derken, beki derneğine git, Bekçi-Der — *İşçinin Sesi* ya da Tüs-Der'e git, Tüs-Der — *İşçinin Sesi* de demedik. Örgütlerimizden kasıt, Komünist Partisi ve onun doğrudan yan örgütleriydi. Bunlar bizim örgütlerimizdi, içinde çalışmaya yaptığımız örgütler değildi. İGD — *İşçinin Sesi* bir direktif sonucuydu ve bu direktif de son derece anlamlıydı.

Üçüncü noktaya gelince, bence İGD'yi şu üç yönüyle savunmamız gerekir:

1. İGD, Komünist Partisi'ni izleyen bir gençlik örgütüydü. Başına gelen tüm belalar da maalesef bu yüzden geldi ama bu, partiyi değil yanlış bir hattı izlemekten kaynaklandı. Yapılan şey doğrudur.

Gençlik örgütü komünist partisini izlemelidir.

2. İGD işçi sınıfının grev vb. sendikal hareketleriyle, öğrenci gençliğin bağı kurmaya çalışan bir gençlik örgütüdür.

3. İGD, enternasyonalizm konusunda, öbür tüm hareketlerden farklı tutum almış, Sovyet dostluğunu gocunmadan savunmuş olan bir örgüttür.

Bu yanlarıyla İGD önemli bir örgüttür.

Bunlarla bağlı olarak dördüncü nokta, İGD'yi değerlendirirken, oportünizme şiddetle vurmamız, ama İGD örgütüne vurmamamız gerek. Yoksa çok fazla şey beklemiş oluruz. Şemayı kendi ellerimizle parçalamış oluruz. O gençlik örgütü, hem bu unsurlara, bu özelliklere sahip olacak, hem de partinin oportünistliğini görüp ona karşı mücadele edecek, partiyi dinlemeyecek. Böyle birşey çok zayıf bir olasılıktı.

Yani İGD'nin şansızlığı, baştan mağlubiyeti partinin oportünizminden geliyordu. Bütün zaafı, partinin oportünist bir çizgi izlemesindedir, gençlik örgütünün şu ya da bu yöneticisinden kaynaklanmıyordu.

İlk kuruluşunda İGD 1,5 yıl gerçekten çok fedakarca savaştı. Tüm koşelerin kapıldığı bir alanda, öğrenci hareketi içine girebilmek yığınsal istiyordu. Bunu da gösterdi. Ama ondan sonra, partinin denetimi altına daha fazla girince, yapılacak birşey kalmadı.

İGD konusunda partinin oportünizmine, oportünizme vurmak gerek. Nasıl biz komünist partiyle değil, oportünizmle mücadele ettiyse, İGD konusunda da benzeri bir durum var. Biz komünist partiye diye birşeyle mücadele ettik mi? Etmedik. Oportünizmle mücadele ettik, ediyoruz. İGD'ye de benzeri bir tavırla yanaşmak gerek.

Beşincisi, bazı yoldaşların söylediği birşey vardı, onu da açıkça belirtmekten gocunmamak gerek. İGD, ne yazık ki Türkiye çapında yürütülen anti-faşist mücadelede anlamlı bir yer almadı. Bunu görelim.

Evet, çatışmalar, mücadeleler oldu, ölümler verdik, ama bunlar yereldir ve geneli belirlemeyen özel olaylardır. Ankara'da hergün şehir kalkıp otururken, örnek diye ikide bir yalnızca Etlik olayının çıkması bile anlamlıdır. İGD Türkiye çapında yürütülen anti-faşist mücadelede anlamlı bir yer almamıştır. Ama bu, içine korkakları doldurduğu için değildi. Bu tam anlamıyla partinin verdiği direktifti. Onun için burada da oportünizme kızmak gerek.

Sözlerimi şöyle bağlayayım. Öteki gençlik hareketlerinin de olumlu yanlarına tabii sahip çıkacağız. Özellikle bazı devrimci hareketlerin gösterdiği militan anti-faşist ve militan anti-emperyalizm gibi yönleri tabii sahip çıkacağız. Ancak İGD'nin bizim için başka bir anlamı var. Her hareketin iyi taraflarını alacağız, bu çok doğal birşey ama İGD'nin özel bir anlamı var. İGD bizim gençlik örgütümüz olarak bizden değerlendirme bekler. Dev-Yol'un, Kurtuluş'un ya da başka bazı örgütlerin mücadeleciliğini almak tamam, ama bu başka birşey, bu dışımızdaki birşeyin iyi taraflarını almak anlamını taşıyor. Oysa İGD bizim gençlik örgütümüzdür. Onun iyisiyle, kötüsüyle, yine bizler tarafından değerlendirilmesi gerekir. İGD'nin 10. kuruluş yıldönümü buna olanak sağladı.

**Hüseyin Demir:** Yoldaşın, İGD'nin sahip çıkılması gereken üç yanı diye sıraladığı ve değindiği diğer noktalar toplantıdaki tartışmaları çok güzel toparladı. İGD'nin 10. kuruluş yıldönümü dolayısıyla yaptığımız bu çıkorturumdan gençlik hareketinin bugüne ve geleceğine ilişkin çok yararlı sonuçlar çıktı. Bu sonuçların pratiğe yansımaları için var güçle mücadele etmek gereklidir. Bu amaca yönelik ve Merkez Komitemizin açtığı son kampanyayla bağlı olarak, 1979-1980'de olduğu gibi, gençlik muhabir guruplarını da göreve çağırıyoruz.